

VRAGEN

door de leden van de raad gesteld overeenkomstig artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de raad van de gemeente Groningen.

2011 – Nr. 46.

VRAGEN van de Stadspartij van de heer Bolhuis en de heer G.J.D. Offerman betreffende kastanjes aan de singels.
(Binnengekomen: 17 mei 2011).

Vorig jaar is een inwoner van Groningen vanwege een vallende tak uit een kastanjeboom omgekomen. Wethouder Visscher is door dit tragische ongeluk onderzoek gaan doen naar de boomveiligheidssituatie op de singels. Terecht, want veiligheid staat boven alles. Met als uitgangspunt "veiligheid" is er door twee bureaus onderzoek verricht. Veel kastanjes blijken een kastanjeziekte te hebben. Over het feit, dat gevaarlijke bomen moeten worden gekapt, lijken de meeste partijen het wel eens te zijn.

Er vallen in dit proces echter een aantal zaken op. Allereerst is er onderzoek gedaan, waar de bewoners niets vanaf wisten. Zij werden niet betrokken of geïnformeerd en nu liggen er plotsklaps twee rapporten. De presentatie van de rapporten is politiek bestuurlijk onhandig te noemen. De bewoners voelen zich overvallen en dit is niet de eerste keer dat zich ergens bewoners overrompeld voelen. Ondanks alle cultuur veranderingsprocessen in de ambtelijke organisatie, lijkt dit een structureel probleem in onze stad te zijn.

Het is algemeen bekend, dat er in vele jaren nooit een boom is omgewaaid op de singels. De bomen staan allemaal in elkaars luwte. Is de toegepaste onderzoeksmethode op deze plaats wel de juiste aanpak voor het mogelijke probleem? De (lier) trekroef is bij vele deskundigen omstreden. Wordt hier niet met een kanon op een mug geschoten?

Wanneer zich problemen met mogelijk vallende takken voordoen, is het op zijn zachts gezegd merkwaardig dat, er onderzocht wordt of complete bomen zullen omvallen bij windkracht 12+. Er kan bij een windkracht 12 of zelfs minder geen enkele garantie worden gegeven, wat er in een omgeving met de bomen gebeurt. Dat kan nergens in de stad en ook niet aan de singels! De Stadspartij wijst bij dit soort windkrachten overigens op andere rondvliegende objecten, zoals dakpannen en reclameborden.

Daarom stelt de Stadspartij de volgende vragen aan het college van B&W:

1. Is het rigoureus kappen van heel veel bomen wel de juiste oplossing voor de zieke bomen en wat betekent dit voor de veiligheid van de Stadgers?
2. Zijn er andere oplossingen denkbaar?

3. Waarom is bij deze (externe) onderzoeken op deze wijze te werk gegaan? Hier zat de gemeente toch als opdrachtgever bij?
4. Welke uitgangspunten zijn bij het onderzoek gehanteerd en waar komen deze vandaan? (De Stadspartij bedoelt hier de gedane trekproeven en de daaruit getrokken conclusies).
5. Wat zijn de ervaringen elders? Bekend is, dat o.a. de gemeente Den Haag en plaatsen als Zeist en Zwolle heel veel paardenkastanjes hebben. Ook daar heeft de kastanjeziekte gewoed. Hoe is het probleem met de ziekte in die plaatsen aangepakt en opgelost?
6. Ook zijn er rond het Willemspark in Den Haag veel paardenkastanjes als monument bestempeld. Wat betekent dit juridisch?
7. Hoe zit het met buitenlandse ervaringen?
8. Hoeveel kastanjes staan er in Groningen?
9. Hoe is het daarmee gesteld?
10. Zijn er nog meer en andere soorten gevaarlijke dan wel zieke bomen in de stad, die takken kunnen laten vallen?
11. Waarom wordt er alleen naar de Singels gekeken?

Het college beantwoordt de vragen als volgt:

Groningen, 9 juni 2011.

Wij zijn blij dat uw fractie, evenals ons college, de veiligheid van de Stadgers erg belangrijk vindt. Met regelmaat inspecteren wij onze bomen waarvoor wij een zorgplicht hebben. De bevindingen uit de visuele inspectie (Visual Tree Assessment) door onze eigen boomverzorgers waren, samen met het dodelijk ongeval dat vorig jaar plaatsvond, voor ons aanleiding om nader onderzoek te laten doen naar de vitaliteit en mogelijke risico's van de bomen aan de singels. Ondanks de aanwezige kastanjeziekte was er op dat moment, op grond van onze visuele inspecties, nog geen aanleiding om te verwachten dat een groot aantal bomen zo gevaarlijk zou zijn dat deze gekapt zouden moeten worden. Het leek ons op dat moment niet verstandig om de bewoners nodeloos ongerust te maken over zaken die nog nader onderzocht moesten worden. We zijn geschrokken van het resultaat van het eerste externe onderzoek. Daaruit bleek namelijk dat de kastanjeziekte weliswaar hanteerbaar is, maar dat het met de verankering van de bomen veel slechter is gesteld. Om zeker te zijn over de juistheid van deze conclusies hebben we een tweede bureau gevraagd ook onderzoek te doen naar de bomen op de singels. Toen bij ontvangst van de definitieve rapporten bleek dat het onderzoek door het tweede bureau tot dezelfde conclusies leidde, hebben wij de bewoners hierover geïnformeerd. Daarbij hebben wij nadrukkelijk aangegeven dat de vervolgaanpak niet vastligt en dat wij daarvoor nog een gedegen afweging willen maken. In dat kader hebben wij inmiddels een klankbordgroep samengesteld waarin

onder meer bewoners van de singels en een vertegenwoordiger van de bomenstichting zitten.

Ten aanzien van de vragen:

1. Gelukkig hoeven niet alle bomen die ziek zijn te worden gekapt, integendeel: in de gemeente Groningen staan veel bomen waarvan we, door de VTA-inspecties (Visual Tree Assessment) die we jaarlijks uitvoeren, weten dat ze ziek zijn. Reden voor kap is er vooral als de bomen instabiel zijn geworden; op dat moment kan het – in het belang van de veiligheid van de Stadlers – noodzakelijk zijn om de bomen te kappen. Blijkens de onderzoeksrapporten is dat bij diverse bomen aan de singels het geval.
2. Op de singels staan een groot aantal bomen die onvoldoende stabiel zijn en daardoor risico's met zich meebrengen. Overigens wordt dit niet zozeer door ziekte, maar vooral door de slechte bodem en de beperkte beworteling veroorzaakt. Bij een deel van die bomen zijn de risico's zo groot dat het kappen van de bomen de enige oplossing is. Bij andere bomen kunnen de risico's worden weggenomen door (fors) snoeien. Nadeel daarvan is dat de levensverwachting van die bomen door het forse snoeien ook sterk afneemt. Het nog enige jaren handhaven van deze laatste categorie bomen brengt bovendien beperkingen met zich mee voor de bodemverbetering en dus voor de vitaliteit van toekomstige bomen op de singels. Om die reden willen we overwegen of het niet verstandiger is ook deze bomen te kappen.
3. Wij voeren regelmatig VTA-inspecties uit op de bomen die wij in beheer hebben. Dit zijn visuele inspecties. Als uit de visuele inspecties blijkt dat het niet goed gaat met een boom, doen wij meestal een vervolgonderzoek. In bepaalde gevallen kan dan een trekproef nodig zijn om de stabiliteit van de boom te meten. Wij maken gebruik van trekproeven omdat dit een wetenschappelijk onderbouwde manier is van het meten van de stabiliteit van bomen. Omdat bij ons bekend was dat de bodem van de singels niet optimaal is en omdat wortels door de kastanjeziekte kunnen worden aangetast, hebben wij opdracht gegeven om – naast een uitgebreide visuele beoordeling – ook in dit geval trekproeven uit te voeren. Overigens bleek uit de trekproef in dit geval géén relatie tussen de kastanjeziekte en de slechte verankering van de bomen.
4. Voor de uitgangspunten die bij het onderzoek zijn gehanteerd, verwijzen wij u naar de onderzoeksrapportages. Overigens heeft het actiecomité "Behoud de singels" aangegeven geen twijfel te hebben over de onderzoeksmethode, maar wel twijfel te hebben over de interpretatie van de uitkomsten.
5. Voor de aanpak van de kastanjeziekte volgen de meeste gemeenten, net als wij, de lijn van nauwlettend in de gaten houden en waar mogelijk stimuleren van de vitaliteit. Als een boom zodanig is aangetast dat deze gevaarlijk wordt, is – ook in andere gemeenten – kap de enige oplossing. In een aantal gemeenten, waaronder bijvoorbeeld Den Haag, worden daarnaast proeven gedaan met experimentele behandelmethoden. Ook in Groningen werken we aan een proef met het injecteren van wormen in de bodem rond zieke

kastanjabomen. Een echte oplossing voor de kastanjeziekte is echter nog nergens gevonden. Wel lijkt de ziekte in het zuiden van Nederland over het hoogtepunt heen te zijn, terwijl in Groningen de ziekte later is begonnen en nu nog steeds toeneemt. Overigens is de noodzaak voor het kappen van bomen op de singels niet het gevolg van de kastanjeziekte maar van de slechte bodem en de beperkte beworteling van de bomen. Van Zeist, Zwolle en Den Haag weten we dat ook deze gemeenten gebruik maken van trekproeven als zij daar op grond van een VTA aanleiding toe zien.

6. In Den Haag wordt bij een kapvergunning voor monumentale bomen een zwaardere procedure gehanteerd. Ook in Groningen geldt dat monumentale bomen niet gekapt mogen worden zonder dat het college daartoe specifiek een besluit neemt (de dienst RO/EZ is dus bij monumentale bomen niet gemandateerd om een kapvergunning te verlenen). Als bomen ziek zijn, proberen wij ze zo lang mogelijk in stand te houden (door het aanbrengen van stalen pennen, schimmelbestrijding of bodemverbetering). Maar ook voor monumentale bomen geldt: als ze gevaar opleveren voor de Stadgers, moeten er maatregelen worden genomen. In sommige gevallen kan dat betekenen dat de boom moet worden gekapt. Dit is tot onze spijt bijvoorbeeld het geval geweest met een grote boom aan de Munnikeholm.
7. Ons zijn geen ervaringen met de kastanjeziekte in het buitenland bekend. Wij vertrouwen erop dat de Nederlandse expertise op het gebied van bomen volstaat.
8. In Groningen staan in totaal 2076 kastanjabomen.
9. Er staan op meerdere plekken in de stad zieke kastanjes, bij de laatste inspecties ging het in totaal om 448 bomen die zijn aangetast door de kastanjeziekte. Over het algemeen hoeven we daar, op grond van de VTA's geen nadere maatregelen te treffen. In het Noorderplantsoen is ongeveer 15% van de bomen ziek. Op grond van de VTA's hebben wij daar over vier bomen (waarvan één kastanje) zorg, voor de rest van de bomen hoeven wij geen maatregelen te treffen. En aan bijvoorbeeld het Heerdenpad is 90% van de bomen getroffen door de kastanjeziekte. Ook daar is nu geen reden voor nader onderzoek: de bomen zijn nog relatief klein en leveren geen gevaar voor de Stadgers op. Wel wordt op deze locatie de onder 5. genoemde proef uitgevoerd.
10. Bekend is de zogenaamde Massariaziekte, een ziekte die platanen treft. Een schimmel veroorzaakt daar dat takken bros worden en uit de boom kunnen vallen. Wij inspecteren drie keer per jaar de platanen die gevoelig zijn voor deze ziekte. Hout dat is aangetast wordt weggesnoeid.
11. Wij kijken niet alleen naar de bomen aan de singels maar wij inspecteren regelmatig alle bomen waarvoor wij een zorgplicht hebben. Uit inspecties, gekoppeld aan het tragische ongeval van vorig jaar, hebben wij destijds afgeleid dat voor de bomen aan de singels nader onderzoek nodig was.